

Υπόθεση 152/84

M. H. Marshall
κατά
Southampton and South-West Hampshire
Area Health Authority (Teaching)

(αίτηση του Court of Appeal του Ηνωμένου Βασιλείου
για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως)

« Ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών — Όροι απολύσεως »

Περίληψη

- 1. Κοινωνική πολιτική — Άνδρες και γυναίκες εργαζόμενοι — Πρόσβαση σε απασχόληση και συνθήκες εργασίας — Ίση μεταχείριση — Οδηγία 76/207 — Άρθρο 5, παράγραφος 1 — Απόλυση — Έννοια
(Οδηγία 76/207 του Συμβουλίου, άρθρο 5, παράγραφος 1)*
- 2. Κοινωνική πολιτική — Άνδρες και γυναίκες εργαζόμενοι — Πρόσβαση σε απασχόληση και συνθήκες εργασίας — Ίση μεταχείριση — Ξεχωριστές σε θέματα κοινωνικής ασφαλίσεως — Εξαιρέση όσον αφορά την ηλικία αποκτήσεως δικαιώματος συντάξεως λόγω αποχωρήσεως — Στενή ερμηνεία
[Οδηγία του Συμβουλίου 76/207, άρθρο 1, παράγραφος 2, και 79/7, άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α)]*
- 3. Κοινωνική πολιτική — Άνδρες και γυναίκες εργαζόμενοι — Πρόσβαση σε απασχόληση και συνθήκες εργασίας — Ίση μεταχείριση — Πολιτική η οποία συνδέει απόκτηση δικαιώματος συνταξιοδοτήσεως από το Δημόσιο και απόλυση - Ηλικία αποκτήσεως δικαιώματος συντάξεως διαφορετική αναλόγως του φύλου — Δυσμενής διάκριση
(Οδηγία 76/207 του Συμβουλίου, άρθρο 5, παράγραφος 1)*
- 4. Πράξεις των οργάνων — Οδηγίες — Άμεσο αποτέλεσμα — Προϋποθέσεις
(Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 189)*

5. *Πράξεις των οργάνων — Οδηγίες — Άμεσο αποτέλεσμα — Όρια — Δυνατότητα επικλήσεως οδηγίας έναντι ιδιωτών — Αποκλείεται (Συνθήκη ΕΟΚ, άρθρο 189)*
6. *Κοινωνική πολιτική — Άνδρες και γυναίκες εργαζόμενοι — Πρόσβαση σε απασχόληση και συνθήκες εργασίας — Ίση μεταχείριση — Οδηγία 76/207 — Άρθρο 5, παράγραφος 1 — Επίδραση στις σχέσεις μεταξύ κράτους και ιδιωτών — Κράτος που ενεργεί υπό την ιδιότητα του εργοδότη (Οδηγία 76/207 του Συμβουλίου, άρθρο 5, παράγραφος 1)*

1. Ο όρος « απόλυση » που υπάρχει στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207 πρέπει να λαμβάνεται υπό ευρεία έννοια και, κατά συνέπεια, το όριο ηλικίας για την υποχρεωτική αποχώρηση των εργαζομένων στο πλαίσιο γενικής πολιτικής συγκεκριμένου εργοδότη όσον αφορά την αποχώρηση από την εργασία, έστω και αν η αποχώρηση αυτή συνεπάγεται τη χορήγηση συντάξεως, εμπίπτει στην έννοια του όρου « απόλυση » ευρέως ερμηνευμένου.

2. Λαμβανομένης υπόψη της θεμελιώδους σημασίας της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών, η εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 76/207, περί της εφαρμογής της αρχής αυτής όσον αφορά την πρόσβαση σε απασχόληση και τις συνθήκες εργασίας, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, όσον αφορά τα θέματα κοινωνικής ασφάλισης, θα πρέπει να ερμηνεύεται στενά. Από αυτό έπεται ότι η εξαίρεση από την απαγόρευση των διακρίσεων βάσει του φύλου, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο α), της οδηγίας 79/7, περί της προοδευτικής εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, έχει εφαρμογή μόνον όσον αφορά τον καθορισμό της ηλικίας συνταξιοδοτήσεως για τη χορήγηση συντάξεων γήρατος και συντάξεων λόγω αποχωρήσεως, καθώς και τις συνέπειες που προκύπτουν από τον καθορισμό αυτό όσον αφορά άλλες παροχές κοινωνικής ασφάλισης.

3. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207 έχει την έννοια ότι μία γενική πολιτική απολύσεων, συνεπαγόμενη την απόλυση γυναικών με μόνη αιτιολογία ότι

έχουν αποκτήσει ή υπερβεί την ηλικία κατά την οποία έχουν δικαίωμα συνταξιοδοτήσεως από το Δημόσιο και η οποία διαφέρει, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, μεταξύ ανδρών και γυναικών, συνιστά διάκριση βασιζόμενη στο φύλο και απαγορευόμενη από την οδηγία αυτή.

4. Σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, από απόψεως περιεχομένου, οι διατάξεις μιας οδηγίας είναι ανεπιφύλακτες και επαρκώς ακριβείς, οι ιδιώτες μπορούν να τις επικαλούνται έναντι του κράτους όταν το κράτος αυτό είτε παραλείπει να μεταφέρει εμπροθέσμως την οδηγία στο εσωτερικό δίκαιο είτε προβαίνει σε εσφαλμένη μεταφορά της εν λόγω οδηγίας.

Πράγματι, δεν συμβιβάζεται με το δεσμευτικό χαρακτήρα που προσδίδει στις οδηγίες το άρθρο 189 ο εξ ορισμού αποκλεισμός της δυνατότητας επικλήσεως από τους ενδιαφερομένους των υποχρεώσεων που επιβάλλουν οι οδηγίες. Κατά συνέπεια, το κράτος μέλος που δεν λαμβάνει εμπροθέσμως τα μέτρα εκτελέσεως που επιβάλλει η οδηγία δεν μπορεί να επικαλεστεί έναντι των ιδιωτών την ίδια την παράλειψή του να προβεί σε εκτέλεση των υποχρεώσεων που συνεπάγεται η οδηγία. Ως προς το θέμα αυτό, είναι αδιάφορο αν το κράτος ενεργεί υπό την ιδιότητα εργοδότη ή δημόσιας αρχής. Και στις δύο περιπτώσεις, θα πρέπει, πράγματι, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να μπορεί το κράτος να επωφεληθεί από τη μη συμμόρφωσή του προς το κοινοτικό δίκαιο.

5. Κατά το άρθρο 189 της Συνθήκης, ο δεσμευτικός χαρακτήρας της οδηγίας, στον οποίο στηρίζεται η δυνατότητα επικλήσεώς της ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, υφίσταται μόνο έναντι «κάθε κράτους μέλους στο οποίο απευθύνεται». Από αυτό έπεται ότι η οδηγία δεν μπορεί, αυτή καθαυτή, να δημιουργήσει υποχρέωση για τους ιδιώτες και ότι, επομένως, δεν μπορεί να γίνει επίκληση αυτών καθαυτών των διατάξεων οδηγίας κατά των προσώπων αυτών.
6. Μπορεί να γίνει επίκληση του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 76/207, περί απαγορεύσεως όλων των διακρίσεων βάσει του φύλου όσον αφορά τους όρους εργασίας συμπεριλαμβανομένων και των όρων απολύσεως, κατά κρατικών αρχών που ενεργούν υπό την ιδιότητα του εργοδότη, για να αποκρουστεί η εφαρμογή κάθε εθνικής διατάξεως που αντιβαίνει στο εν λόγω άρθρο 5, παράγραφος 1.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
SIR GORDON SLYNN
της 18ης Σεπτεμβρίου 1985 *

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

Το Δικαστήριο επιλαμβάνεται της υποθέσεως αυτής κατόπιν αιτήσεως εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, την οποία υπέβαλε, κατ'εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, στις 12 Μαρτίου 1984, το Court of Appeal της Αγγλίας στο πλαίσιο υποθέσεως που εκκρεμεί ενώπιόν του σε κατ'έφεση δίκη κατά αποφάσεως του Employment Appeal Tribunal.

Η Marshall γεννήθηκε στις 4 Φεβρουαρίου 1918. Η Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority (Teaching) (στο εξής: «η Authority») υφίστατο καθ'όλο το κρίσιμο χρονικό διάστημα δυνάμει του άρθρου 8 1.Α, υπό β), του National Health Service Act 1977. Το Court of Appeal αναφέρει ότι «έχει

συσταθεί επομένως από το κράτος». Η Marshall εργαζόταν στην Authority από τον Ιούνιο του 1966, από δε τις 23 Μαΐου 1974 μέχρι την απόλυσή της είχε με την Authority σύμβαση εργασίας ως ανώτερη διαιτολόγος. Από το 1975 περίπου, η Authority εφαρμόζει γραπτό κανονισμό, σύμφωνα με τον οποίο οι γυναίκες υπάλληλοι της συνταξιοδοτούνται κατά κανόνα στο 60ό έτος και οι άνδρες υπάλληλοι της στο 65ο έτος. Η παράγραφος 1 του κανονισμού αυτού ορίζει: «η κανονική ηλικία συνταξιοδοτήσεως είναι η ηλικία κατά την οποία καθίστανται καταβλητέες οι συντάξεις της Social Security». Ο κανονισμός αποτελούσε σιωπηρό όρο της σύμβασης εργασίας της Marshall. Η Authority είναι διατεθειμένη να παρεκκλίνει εν όλω ή εν μέρει από τον κανονισμό όσον αφορά συγκεκριμένα άτομα σε ειδικές περιπτώσεις. Παρεξέκλινε εν μέρει από τον κανονισμό της στην περίπτωση της Marshall, η

* Μετάφραση από τα αγγλικά.